

Vestnik

Glasilo Slov.
Proti komunističnim
borcem

PO v NAŠEM SVETU

DOMOBRANEC JANEZ LANGUS NOVOMAŠNIK

Dne 16. avgusta 1959 je pel svojo novo mašo č. g. Janez Langus, bivši član slovenskih narodnih straž v Primorju. Iz številne družine pok. Jožeta Langusa iz Ljubljane, ki je bil zajet v Celovcu kot domobranec po umiku na Koroško. Njegova usoda je ostala še danes nerazjasnjena. Po tej tragični izgubi očeta je morala novomaš-

nikova mati ga. Tončka sama skrbeti za vso družino v begunstvu in potem v Argentini. Čeprav je bil g. Janez najstarejši sin, na katerega je poleg matere padlo največ bremen, je znala njegova mama vse tako urediti, da je on lahko dosegel svoj klic, ki se mu je sprva zdel nedosegljiv. Na tej poti mu sledita še dva mlajša brata.

Mi slovenski protikomunistični borci v Argentini želimo obilno blagoslova g. novomašniku na pot. Sedaj se bo boril za duše. Prosimo ga, naj nas ne pozabi v svojih prošnjah Njemu, da vzdržimo v naši borbi do končne zmage.

NENADNA SMRT JESIH JOŽETA

Dne 18. novembra zvečer se je v Avellanedi smrtno ponesrečil z motorjem g. Jože Jesih, soborec in član naše organizacije, doma iz Dobrunj pri Ljubljani.

Zapušča ženo in hčerko doma pa sestro in očeta, kateri se je nedavno vrnil z grozot komunističnih ječ.

Tu v Argentini si je zgradil prijeten dom in ustanovil družinico, pa ga je kruta smrt tako nenadno iztrgala — skrbnega očeta in moža — dobri družinici.

Pokopali smo ga v petek, dne 21. novembra, na pokopališču v Avellanedi.

V imenu skupnosti mu je govoril preč. g. dr. Starc, v imenu soborcev in domačinov pa mu je spregovoril besedo v slovo g. Korošec.

Naj Ti bo lahek grob na tujem, dragi Jože, med Tvojimi prijatelji ne boš pozabljen nikoli.

NAŠ VLADIKA - UMRL

VELIKI DUHOVNIK SVOJEMU LJUDSTVU,
VODNIK V ZMEDI ČASA IN KLICAR RESNICE.
OČE TRPEČEMU NARODU IN PRVI BOREC
NA OKOPIH DOMOVINE.

JUNAK — MUČENIK

DR. GREGORIJ ROŽMAN, ŠKOF LJUBLJANSKI

PREVZIVIŠENI
MED NAMI BOSTE VEČNO ŽIVELI!

Slovenski protikomunistični borci

BLAGOSLOV JE ROSIL NAD NAŠO DOMOVINO, KAKOR ZVEZDE V TISTIHZAMETNIH BOŽIČNIH NOČEH, POLNIH SKRIVNOSTNIH MELODIJ, LJUBEZNI IN MIRU.

IN ZVONOVI SO PELI PREKO ZASNEŽENIH POLJ IN V OKNIH JE LUČ GORELA.

TAKO TOPLO JE BILO V TISTIHV EČERIH, ČEPRAV JE ZAVIJALA BURJA IN NIHČE TAKRAT NI MISLIL NA SOVRAŠTVO.

ZEMLJA NAŠA JE BILA DOMOVINA BRATOV, ZEMLJA LJUBEZNI IN VESELIH SRC — ZEMLJA DOŽIVETEGA PRAZNIKA.

PA SO ZABRISALI BOŽIČ IN UGASNILA JE LJUBEZEN. DOMOVINA NAŠA JE JEČA. SOLZE IN KLETEV VISI NAD NJO, KAKOR PEČAT IZVRŽENCA.

BOŽIČNI VEČERI SO KAKOR IZROPANI TEMPELJ, BREZ PESMI IN KADILA IN ZVONOVOM SO UBILI GLAS; LE BURJA JOKA PREKO ZASNEŽENIH POLJ.

KAKOR TEŽKA OBSODBA JE POKRILA DOMOVINO ZAVIST IN SOVRAŠTVO.

ZEMLJA NAŠA ČAKA BOŽIČA, DA SE BO SPET RODILA
LJUBEZEN IN MIR!

V ZNAČAJI

S. P., Kanada

Živimo v Ameriki pod vplivom dobrega in slabega te dežele. Ko gre za materialne dobrine, se vsi brez izjeme še kar hitro znajdemo, pri presoji duhovnih vrednot pa padamo in se izgublamo.

Ena najbolj usodnih stvari, ki pa jo na splošno vsi podcenjujejo, je način ameriškega življenja in dela, ki človeku jemlje osebnost in ga napravlja stroj. Ljudje krakomalo nimamo časa misliti, zato pustimo, da drugi mislijo za nas.

Prav v tem je iskati vzrok, da se toliko naših ljudi, nekdam trdnih in odločnih značajev, lagodno prepusti toku okolja ter pozabi in zavrže vse, kar jim je bilo nekdam veliko in sveto.

Če to dejstvo obrnemo nase kot domobrance in pomislimo, da nam od naše borbe ni ostalo drugega kot ideja, potem smo v nevarnosti, da bomo propadli na vsej črti in bodo tudi vse žrtve naših bratov nečasno pozabljene. Tega dejstva se ne zavedamo.

Kako vse drugačni so v tem pogledu komunisti, čeprav so na strani krivice in hudobije! Res, premnoge le zločini drže, da ne spremene svojega stališča, ker vedo, da je potem zanje vsega konec, toda — stoje! Koliko lažje bi bilo stati nam, ki smo branili življenje in nam nihče na svetu ne more očitati, da to ni bila naša pravica in dolžnost! Pa vendar omahujemo in mnogi odpadajo kot listje jeseni.

Prazna je tolažba, da jih je še veliko, ki berejo Vestnik; da jih je še več, katerim so rdeči pobili domače in jim tega ne bodo nikoli pozabili; da jih je nešteto, ki še zdaj trpe in bodo udarili po komunistih, kakor hitro bo za to priložnost. Tako mislijo otroci. Mi pa moramo biti po vsem, kar smo doživeli, zreli možje, ki se zavedamo, da NIMAMO PRAVICE RAČUNATI NA DRUGE, ČE ODPADAMO SAMI.

Žal, pa se niti tega nismo naučili. Ne verjamemo dejstvu, da je masa nepreračunljiva. Pozabljamo, da je ista masa, ki nam je še zadnji dan klicala „živijo!“, takoj po našem odhodu navdušeno sprejela komuniste in jih dvigala do neba kot zmagovalce.

Kdor računa na maso, propada.

Bodočnost pa raste iz značajev, ki ne klonejo.

BOŽJEGA BLAGOSLOVA OB SVETIH BOŽIČNIH
DNEH, ZADOVOLJSTVA IN SREČE V NOVEM
LETU, Z NEOMAJNO VERO V SVOBODO IN PRA-
VIČNI MIR NAŠI ZASUŽNJENI DOMOVINI

želi vsem borcem in prijateljem

ZVEZA DRUŠTEV
SLOVENSКИH PROTİKOMUNISTIČNIH
BORCEV

Zato je čas, da se zavedamo načela: Ne — koliko, ampak — kakšni. Ni važno, kaj o nas govore nasprotniki. Tudi ni važno, če mnogim upada pogum; strahopetci in sebičeneži, ki računajo, da si bodo z odpadom kupili življenje, — ne spadajo zraven. Kdor pa še ceni tiste, ki so za obrambo življenja dali življenje, naj stoji, naj ostane značaj, močan kot steber, ob katerem bodo stali šibki.

Lahko smo prepričani, da bo narod kot celota ostal pošten in zdrav v svojih temeljih, treba pa mu je ljudi, ki bodo ob velikem trenutku ne samo jasnih načel, ampak imeli tudi pogum krivici in nasilju v obraz zaklicati: „Proč! Mi hočemo pravice in resnične svobode!“

Le taki značaji morejo rešiti svet, značaji, ki ne bodo samo klicarji novega reda, ampak tudi dosledni borci za svoje ideje, pripravljeni zanje doprinesiti tudi največje žrtve. Kdor pa hoče biti tak, mora vsak dan in vsak čas pozabljati nase, zavračati mora misel na plačilo in čast, da bo mogel neomadeževan misliti na tiste, ki so bili umorjeni za našo svobodo.

Domobranci! Ne bežimo z okopov, čeprav jih je padlo 99 od sto. Bodimo, kar smo bili, ne zase, ampak zaradi vseh tisočev, ki so za pravico do življenja šli v boj, pa so bili izdani, poklani in onečaščeni; in za tiste, ki še zdaj trpe, pa nimajo nikogar, ki bi jih bodril in dvigal, ker smo slabiči mi, ki bi morali biti glasniki krvavečega naroda...

Tako je danes v rdecem raju

V verskem mesečniku „Božja Beseda“ v Torontu objavlja Branko Bohinc pod naslovom „Pred vrati pekla“ svoje grozno življenje v ljubljanski ječi. Vse to „v imenu vseh, ki so prestali še hujše dni, a morajo molčati in morda nikdar ne bodo spregovorili, ... vseh, ki osamljeni in zapuščeni nihajo med obupom in obupom za železno in bambusovo zaveso, ...“ To pisanje zato, da bi vsi prišli do spoznanja, da more samo ljubezen rešiti svet. — Priobčujemo nekaj odstavkov iz teh opisov.

„Položite vse svoje stvari na mizo.“

Začel sem vleči iz žepa: nalivno pero, denarnico, rožni venc, žepno uro, svetinjice, podobice, kar je slučajno bilo v njih ... Stvari, ki sem jih oddal, nisem nikoli več videl. Zapestne ure, nalivnega peresa in denarnice so se polastili oficirji, ki so me sprejeli v zapor.

Odpeljan sem bil v celico, sobo z enim oknom in brez slehernega pohištva. Paznik je zaloputnil vrata.

Noč je bila hladna. Svojo duhovniško suknjo sem slekel, legel na lesena tla in se z njo pogrnil. Nisem še dremal, me je že stresal mraz. Moral sem od časa do časa vstati in telovaditi, da poženem kri po ucih. Tako sem prebil noč v pričakovanju, kaj mi prinese jutrišnji dan ...

Zbudil me je rezek zvenk ključa, ki ga je paznik vtaknil v mojo ključavnico. Imel sem občutek, da mi ga je zaril v prsa. Kolikokrat se je to zgodilo tekom petih let! A občutek je ostal do zadnjega prav tako živ. To odpiranje vrat je napelo vse moje živce, krč je stisnil vse telesne mišice v togo držo in vse pričakovanje se je osredotočilo v vprašanje, ki ga bo paznik zastavil.

„Kako se pišete?“

„Branko Bohinc.“

In če je prišel trikrat v petih minutah in isti človek, je vedno vprašal: kako se pišete.

Negotovost in pričakovanje sta bila prva gosta. Ko je bilo dano znamenje, sem zleknil svoje premražene in utrujene ude po slamnjači. Dremal sem, sanjal, čakal, se prebujal ob nenehnem rožljanju ključev in — se potil.

Na potno telo se je lepil prah, ki sem ga z vsakim pregibom dvigal iz slamnjače. Zatulila je sirena, vstal sem s težko glavo, dih mi je zastajal, vročično telo si je želelo vode. Pa kaj, smel sem do vodo-

voda, a brez mila in brisače sem si mogel le za silo omočiti glavo. Otiral pa sem si svoj obraz dva meseca in pol z edinim toaletnim sredstvom, ki sem ga premogel: robcem.

Popolnoma v oblasti dolgo časa nisem mogel imeti svojih misli in razpoloženj. Sprehoda nisem imel. Redkokdaj, morda enkrat na teden ali enkrat na štirinajst dni so prišli pome, vedno ponoči malo pred polnočjo ali proti jutru, me dvignili iz postelje in sem šel v noč na vrt za pet minut na sprehod. Sicer pa je bilo moje sprehajališče samotna celica.

Tu in tam so me v polsnu preganjale strahtne prikazni, nihal sem med zavestjo in spanjem in blodil, bežal, kričal v svet za pomoč. Vsako jutro sem vstal hvaležen, da sem dočakal nov dan.

Lepega dne sem zajokal. Šentpeterski zvonovi so razlili svoj don skozi zamreženo okence in preplavili s čudovitimi glasovi ves prostor in se prelili po meni s tako milino, da so v trenutku odpovedali vsi miselni okopi. Nezadržani jok mi je dopovedal, da nisem več tako krepak, kot sem prišel v zapor.

Boril sem se s časom, samoto in seboj. Čakal sem.

Nekega dne se odpro vrata in vstopilo je pet oficirjev.

„Kako se pišete?“

Komaj sem izdaval: „Branko Bohinc.“

„Zakaj ste zaprti?“

„Ne vem. Menda zaradi pobeglega bogoslovca.“

„Slecite se!“

Začuden sem gledal v čudovito nežne obraze.

„Slecite se!“

Začel sem metati s sebe kos za kosom. Še in še, do golega. Ne vem, kdo je zadržal strahtna občutja, da nisem planil v krčevit jok. Pasli so se na moji umazaniji. Sam sebi sem se gnusil: perilo je bilo črno, kakor ga ne nosi še tako zanemarjeni cigan. Telo pokrito s prahom, ki se je noč za nočjo lepil napotno kožo. Niso mi dali koščka

Domobranska
patrulja
v snegu

toaletnega papirja in sem že dalj časa bil ves v hrastah. Kjerkoli sem se zadel ob trd predmet, so nastali gnojni tvori. Zadah po nezaslišani umazaniji me je samega poniževal, da ne govorim o vseh drugih ne-
všečnostih.

Spogledovali so se, merili s pogledi izsušeno umazanijo: od nog do glave. Trije so se kmalu umaknili, dva pa sta še stala, molčala in se nasmihala. Ko sta brez besed tudi ta dva stopila na hodnik, so se vrata zaprla. Stal sem kakor pijan od groze, ponižan in razžaljen. In vendar sem še imel moč, da sem jih vse blagoslovil, kakor sem blagoslovil slehernega paznika, ki je prišel v celico.

Tisti dan šele sem občutil svojo samoto in zapuščenost. Ali sploh kdo ve, kaj se godi z menoj? Kje so moji ljudje, da nič ne store zame? Kje je Bog pravice? Kje so vsi ideali? Kaj je življenje?

Po božiču se je pričelo novo zasliševanje. Trdovratno sem molčal. Glavno pri tem zasliševanju je bilo, da povem, kdo je nekega mladega fanta peljal čez mejo oziroma do meje.

„Ne povem.“

Noč je že bila in legel sem v posteljo. Ko so zarožljali ključi, sem bil kar radoveden, kaj bo. Namesta navzgor me stražnik vodi navzdol po stopnicah v klet. Obstaneva pred številko 10. Predno se dokopljem do spoznanja, kaj se godi z menoj, že sem v bunkerju. Ta večer pač nisem mislil, da bom celih pet mesecev preživel v njem.

Bila je že noč, zato sem moral takoj leči: ne več na posteljo, ampak na deske, ki so bile položene kake pol metra nad tlom. Tako so več kot za polovico zmanjšale prostor v celici. Iz odprtega okna je pihalo. Pa saj to ni okno, odprtina je in skozi njo se nič drugega ne vidi kot zid. Zleknil sem se po deskah, položil čevlje pod glavo, da sem jo vsaj malo dvignil v upanju, da bom zaspal. Spanja ni bilo. Vso noč mi je žarela v obraz luč; nataknilni so stosvečno žarnico, ki me je vseh pet mesecev v obraz osvetljevala noč za nočjo. Vse dneve pa sem preživel v temi.

Srečanje
s sovražnikom

Drugo jutro sem se skušal znajti v novem svetu. Skušal sem se odpočiti in sedel na deske.

Kaj je to? Zadušiti me hoče. Niti na misel mi ni prišlo, da bi me obdelovali s plini. Čeprav so mi nekateri kasneje dokazovali, da je bil v njihovih celicah plin in da so s tem skušali pritirati njihovo duševnost na rob blaznosti in jim vsiliti svoje misli (fiksne ideje), sem še danes mnenja, da v moji celici ni bilo plina.

Prostora je bilo malo. Hodil sem v diagonali: tri korake na eno stran, štiri na drugo. Vsaka stopinja preračunana, vsak obrat stokrat in tisočkrat ponovljen.

Številka deset mora ponoreti. Vse noči žarka luč, vse dneve tema, samota, brezdelje, sila fantazije, kriki, šepeti iz sosednjih celic, morda resnični morda narejeni, jok strte žene, nobenega sprehoda razen za minute sredi noči, to ga bo strlo, upognilo njegovo voljo.

Molče sem sedel. Vsaj za pet minut naj se odpočijem. Nisem vzdržal. Spet me duši, nekdo me davi, ne morem več dihati. Na noge v boj za življenje! Znova štejem stopinje: tri na eno stran, štiri na drugo. Ves dan, uro za uro, brez oddiha.

Blažena noč, da bom legel! Podnevi nisem smel. Tedaj mi je odleglo. V ležečem stanju sem mogel loviti sapo. Toda glava je bila prenizko. Drugi večer je paznik pozabil porcijo od večerje. Sreča zame. Bila mi je za zglavje. A kljub temu so se mišice v pasu tako razbolele, da nisem mogel vzdržati. Paznik je bil vsak čas pri vratih in kupal skozi linico. Tu in tam sem ujel trenutek, ko je šel mimo, da sem sedel in se malo odpočil od ležanja. A le za malo časa; predno se je vrnil na svoji ogledniški poti, sem moral biti spet miren kakor sveča. Enkrat samkrat je videl, da sem premaknil roko, že je trkal na vrata.

Samice in temniče ne prenašajo vsi enako. Neki duhovnik je živel v vsakodnevnem pričakovanju, da ga bodo razrezali na drobne koščke, bila je fiksna ideja (vsiljena misel). Posrečilo se mu je, da je pobegnil in potem taval po gozdu tri dni: brez jedi, v mrazu, snegu in grozotnih blodnjah. Prividi, strahovi, zbeganost, obup so ga preganjali kot preplašeno zver. Po treh dneh se je sam vrnil nazaj v zapor.

Idealnemu duhovniku je trimesečni bunker zadostoval, da je prišel iz njega popoln ateist. To so skrivnosti jetniške samote in teme.

Stene, leseno ležišče, tema: vse je molčalo.

Sicer pa nobena: ne slovenska ne kaka druga govorica ne premore besed, ki bi mogle prav dopovedati doživetja, ki so v samotni temi črpala mojo življenjsko moč.

Če bi takrat prišel nekdo, ki bi mi povedal: čez minuto te ustrelim, bi mu z vso hvaležnostjo poljubil roko, tisto roko, ki bi čez minuto sprožila strel.

KRUŠČEV V USA

FR. GR., U.S.A.

Pred nekaj meseci je ameriška vlada zatrjevala, da je proti sestanku velikih, ako ne bo predhodnih uspehov na konferenci zunanjih ministrov. Konferenca zunanjih ministrov v Ženevi se je končala brez uspeha, kakor že toliko konferenc po zadnji vojni. Ministri so se razšli, ne da bi prišli do kakih pozitivnih zaključkov, kaj šele konkretnih predlogov za rešitev vprašanja „mrzle vojne“. Kljub zatrditvam, da sestanka velikih štirih ne bo, je nenadoma padla odločitev, da je bilo poslano povabilo N. Kruščevu za obisk v USA in da bo po tem obisku predsednik Združenih držav vrnil ta obisk. Kaj je privedlo ameriško vlado in njenega predsednika, da je na hitro spremenil svoje mnenje in povabil na obisk glavarja komunističnega carstva, je težko reči, vendar se zdi, da se to vprašanje do gotove mere da analizirati.

Dva dni pred napovedanim obiskom je predsednik ZD ameriškemu narodu skušal pojasniti namero povabila in svojo odločitev nekako takole: Kruščev je bil pobavljen z namero, da se mu da priložnost, da sam vidi in se na lastne oči prepriča, kako izgleda Amerika in kako ameriški narod živi in napreduje v resnični svobodi. Predsednik je dalje zatrdil, da ni govora, da bi bil napravljen kak poizkus prodati ameriško tradicijo in vero za ceno zmanjšanja pritiska mrzle vojne. Stališče predsednika ZD je „mir, toda brez kakršnega koli popuščanja“. Izgleda, da sta tako predsednik ZD kakor tudi ameriška vlada prišla do prepričanja, da je možno, da bo predsednikov visoki ugled in njegova prepričevalna odločnost morda v stanju prepričati komunističnega glavarja o iskrenih in miroljubnih namerah Združenih držav.

Amerikanci predobro vedo, da ima Kruščev krvave roke. Komunistični zločini niso izbrisani in pozabljeni, pa naj Kruščev še tako uporablja zvito taktiko sožitja. Vendar se zdi, da v ZD prevladuje mnenje, da je komunistična Rusija tak faktor, ki se ga zanemariti ne sme. Kajti komunistični svet pod vodstvom partije v Moskvi je v stanju prizadeti težke udarce. Mnenje je, da je nespametno omalovaževati komunistične prvake v Moskvi. Morda bodo osebni stiki med voditelji svobodnega sveta in komunizma sčasoma privedli do formule „živeti in pustiti živeti“, kajti ako se to ne doseže, potem ostane samo še ena alternativa, ki je: atomska katastrofa.

Tako nekako razlaga uradna ameriška stran svoj korak s povabilom Kruščeva v USA. Javno mnenje veliko pričakuje od tega obiska. Nekateri naivnejši gredo celo tako daleč, da mislijo, da se bo Kruščev spreobrnil, ko je videl, kako se ameriški delavec vozi na delo z blestečo limozino in kako moderno urejeno stanovanje si lahko privošči. Na drugi strani pa je med

Amerikanci polno ljudi, ki so zaskrbljeni s tem obiskom in nikakor ne smatrajo ta korak ameriške vlade za pameten in primeren. Katoliška cerkev, zlasti newyorški kardinal Spellman je pred obiskom često pozval vernike, da naj v dneh obiska komunističnega glavarja še posebej molijo in prosijo Vsemogočnega za pomoč, kajti med svobodni ameriški narod bo prišel največji in najbolj zviti propagandist modernega brezboštva.

Dne 15. septembra je postal napovedan obisk realnost. Kruščev se je s svojim spremstvom pripeljal z največjim potniškim letalom sveta in pristal na ameriškem vojaškem letališču v Washingtonu, civilno letališče je bilo premajhno za pristanek ogromnega letala. Sprejet je bil z velikim pompom in tudi radovednežev je bilo ogromno, par sto tisoč ljudi, vendar je treba eno potrditi, skozi vso pot od letališča do centra mesta ni bilo nobenega navdušenja med radovedno publiko; nobenega aplavza ali živijo vpitja, narod je ostal mrzel in z veliko radovednostjo opazoval, kaj se bo zgodilo. Kruščeva je varovalo na tisoče vojakov, policistov in tajnih agentov, on pa se je trudil in pri vsakem koraku izrabil priložnost, da je poudaril komunistični sistem, poudaril napredke v Rusiji, skratka izrabljal je vse, kar se mu je nudilo, v prid rdeče propagande. Pri vsem tem je treba poudariti še dva dejstva:

Protikomunistični begunci raznih narodov v Ameriki nikakor ne smatrajo prihod Kruščeva za koristen in potreben. To dokazujejo številne tihe protestne povorke, ki so bile v teh dneh po raznih mestih Amerike.

Drugo: ameriške oblasti so storile vse, da se preprečijo vse javne demonstracije napram komunizmu. Prepovedani so bili protestni plakati, prepovedana protestna zborovanja. Ob samem prihodu v Washington je bilo nekaj ljudi, ki so nosili črne zastave in črne trakove na rokavih. Policija jih je odstranila, vendar se je tu pa tam pojavil še kak demonstrant na javnem mestu, ki je svoje nezadovoljstvo tiho in s kretnjami nakazal. Zuano je, da je nekdo v New Yorku splezal na kip svobode in kipu s črnim trakom zakril oči.

Ob vsem tem pa je radio Moskva na široko lagal, kako navdušeno je bil njihov glavar sprejet, kako je narod kot ponorel vpil dobrodošlice itd. Lahko si mislimo, kaj in kakšni so občutki preganjanih narodov v državah podjarmljenih po komunizmu, ki morajo to propagando poslušati. Brez dvoma je tem ljudem obisk Kruščeva v USA prizadel novih razočaranj in ubil v njih še tisto malo upanja na osvoboditev, ki so jo imeli doslej, in poleg vsega še strašna propaganda je nekako zatrnilo, da svobodni svet priznava komunistične osvojitve v svetu in je pripravljen na koncesije z njimi, samo da reši sebe pred eventualno katastrofo atomske vojne. Komunisti bodo znali ta obisk izrabiti do polne mere. Komunistični poglavar, ki išče popularnosti je gotovo pokazal že v prvih dneh v Ameriki, da je močan zagovornik, poslanec, še več, pravi misijonar komunizma. To je jasno pokazal prve dni bivanja v USA in to svoje delo je brezdvoma vestno nadaljeval vse dni, ki jih je prebil na ameriškem kontinentu. Najbolj smešno pa je dejstvo, da je

stalno in povsod poudarjal „mir na svetu in mirno sožitje“, to da je njegova naloga in namen njegove misije.

Te vrstice gotovo niso napisane zato, da bi porodile v naših mislih malodušje ali uničile upanje, da bo komunizem le premagan, pač pa zato, da spoznamo vsi, ki smo s komunizmom imeli opravka, da je komunizem stalno na pohodu. Imamo bridke izkušnje, kako drago je treba plačati vsak kompromis ali poizkus kompromisa, ki se je kdaj s komunizmom napravil. Mi poznamo komunistične obljube, poznamo njihovo častno besedo, naš Turjak, naše Grčarice in nešteto drugih tragedij iz naše narodne zgodovine, ki so nam dokazale, koliko se more komunistu verjeti. Ne opustimo nobene priložnosti mimo nas, da ne bi svojih izkušenj s komunizmom prinesli med svet. Združujmo se z drugimi narodi, ki so doživeli slične tragedije, kakor je bila naša in skupaj z njimi pobijajmo komunizem, kjer in kadar moremo. Dokažimo svobodnemu svetu — lahkovernim demokratom, da je zamanj iskati rešitve v kompromisu, zamanj upati, da se bo komunizem sam razkrojil, zamanj upati in se zanašati na rdeče obljube. Komunist pozna samo eno orodje in to je sila. Poudarjati moramo trpljenje zaslužjenih narodov, ki upajo in čakajo, da bo svobodni svet in tudi mi, ki v svobodnem svetu živimo, storil nekaj, kar bo njim prineslo življenje in njim vrnilo dostojanstvo človeka. Velike naloge so pred nami, katerih ne smemo zanemarjati, kajti nikjer ni rečeno, da ne bomo ponovno stavljeni na preizkušnjo, ki bo morda še hujša kakor ona, ki smo jo preživeli.

KAJ BI MOGEL TI?

DOMOBRANEC, Argentina

Mnogi nosijo še sveže v spominu goro pisem, ki jo je ljudstvo Severne Amerike poslalo v Italijo, da bi pokazalo, kaj in koliko velja svoboda in demokracija v USA in kaj bi mogli pomeniti Italijanom, če bi ju zadosti cenili in delali zanju.

V milijonih so šla pisma iz USA, ki so jih poslali ljudje po rodu Italijani iz vseh družabnih plasti, svojim sorodnikom v Italijo. A kampanja se ni začela sama od sebe. Nekdo jo je začel in tisti nekdo je bil preprosti brivec iz Southampton-a, Long Island, v državi New York.

Italijo je ta človek zapustil leta 1913. Poročil se je, imel otroke in srečno živel. A z leti sta ga začeli skrbeti dve stvari: najprej neusmiljena kritika, s katero so mnogi sektorji neprestano napadali vlado, in pa — to mu je šlo še bolj na živce — dejstvo, da tisti, ki so stalno kritizirali, niso nikdar poskusili storiti ničesar za izboljšanje položaja.

Ko je po drugi svetovni vojni ameriško časopisje objavilo, da so milijoni Italijanov začeli ljubimkati s komunizmom, je njegova potrpežljivost dosegla mero in sklenil je storiti kaj proti.

Začel je pisati svojim sorodnikom v S. Catarina, na Sicilijo. Potem je začel pisati še sorodnikom svoje žene, ki so živeli blizu istega mesta, o tem, kakšno je življenje v ameriški demokraciji. Potem je prisilil svoje otroke, da so prav tako pisali na iste naslove. Stopil je v stik z vsemi časopisi v New Yorku in jih prosil, naj ga podpro pri tem početju. Njegovo misel so vedno ugodno sprejeli, a je dobil kot odgovor od vseh ljubeznivo opravičilo, češ da je načrt preširok, da bi bil izvedljiv.

Ob tem porazu ni izgubil poguma. Nadaljeval je s pisanjem pisem in navezal stike s prijatelji, ki so imeli sorodnike v Italiji. Prosil jih je za pomoč. Postopno je misel dobivala silo: trgovci, mlade soproge vojakov in častnikov, gospodinje in verski voditelji so nadaljevali s kampanjo. Kmalu je bilo opaziti, da napor ni bil zastoj. Množica iskrenih pisem je jela prihajati iz Italije z obljubami, delati za demokratični ideal življenja. Rezultat je bil, da je na stotisoče ljudi v USA začelo z delom, ki bi ga nobena zasebna ali državna organizacija ne mogla uresničiti: vstopiti v srce italijanskega naroda.

Ne pozabimo, da je en človek začel z vsem tem. Zato, ker je znal in hotel izstopiti iz svojega malega sveta z eno mislijo, da jo vrže z vsemi svojimi silami v veliki svet. — Iz J. Keller, *You can change the world*.

Nekje blizu Buenos Airesa. Slovenka, poročena s tujcem, z več otroki in malo trgovino. Sosedje so najrazličnejši: od španskih anarhistov, čilskih ciganov, argentinskih gavčov, pa do arabskih trgovcev, italijanskih mlekarjev in ukrajinskih delavcev. Versko? Vse prazno. Idejno? Marsikaj rdeče. „Počakajte, da pride komunizem. Potem bo raj.“ Slovenka ima seveda mnoge zveze z njimi: prihajajo v trgovino... „Komunisti? Molčite o komunistih! Sama sem jih skusila. Hočete, da vam pripovedujem?“ In jim pripoveduje. Enkrat, dvakrat, ... desetkrat, ... stokrat... Sam sem jo slišal: „O komunistih ne bom molčala. Naj bo kdor koli, naj gre takoj drugam kupovat, naj stori, kar hoče... povedati hočem vsakomur, kaj je komunizem.“

Boris Paternak! Saj ste brali. Kaj vse je pretrpel! Moral se je odpovedati Nobelovi nagradi. Ves aparat sovjetske diktature se je dvignil proti njemu, da bi ga umazal, ponižal, uničil. „Izdajalec, Judež, svinja, ki posvinja, kjer žre,“ te naslove je dobil tisti, ki so ga dolgo časa komunisti sami imeli za največjega ruskega pesnika.

Kaj je napisal v svojem Doktorju Živagu, tem genialnem delu, Boris Pasternak. Kot izhodišče dela je napisal te-le misli: „Zgodovina, kot jo poznamo danes, se začinja z Jezusom Kristusom in Kristusov

evangelij je njen temelj. In kaj je zgodovina? Stoletja sistematičnega iskanja okrog uganke smrti, z namenom, da bi se dvignili nad smrt. Zato človek odkrije matematično neskončnost in elektromagnetske valove; zato piše simfonije. Niso mogoča ta odkritja brez duhovnega temelja. In osnovni elementi takega temelja so evangeliji. Kaj so evangeliji? Predvsem ljubezen do bližnjega, najvišja oblika življenjske energije; kajti ko se z njo napolni človekovo srce, mora ta iti čez rob in se razodeti v delovanju.“ In na drugih mestih: „Boljševiki, vaši voditelji mnogo govore... Nič se ne pridobi z brutalno silo... Z marksističnimi gestmi in obljubami je prišla kri, solze, podivjanje množic, pozakonjeni in plačani pokolji dan na dan, uro za uro... Misel na družabno izboljšanje, kot se razume od oktobrske revolucije me ne navduši. Je tako daleč, da bi se izvedlo in samo govorjenje o njem je stalo toliko krvi, da nisem gotov, ali namen opravičuje sredstva...“ Z eno besedo: Pasternak napada samo bistvo komunizma: povečuje posameznika nad državo, življenje nad geslo, vest nad skladnost, krščanstvo nad uradni materializem.

Kaj mislite? Kolikšen pogum je moral imeti Pasternak za to dejanje? Poguma genija, kot je nekdo zapisal.

Je bilo vredno toliko tvegati?

Ne le, da je pisatelj pognal strah v kosti komunistom. Strah, da bi se to nezadovoljstvo ne razširilo med množice. Ne le, da je vsemu svetu, kjer se v stotisočih bere to delo, pokazal, kaj se dogaja v rdečem raju. Ne le, da je prižgal lučko upanja o zatiranem ruskem človeku: več kot 500 izvodov kroži po Rusiji (na Holandskem jih je izdal in zastonj razdelil med sovjetske turiste informativni urad Vatikana na bruseljski razstavi). Radio Svobode oddaja v Rusijo po zraku glavne odstavke knjige. Pasternakovo delo vzporejajo z madžarsko revolucijo. Učinki v svetu so enaki.

Kaj vse zmore en sam človek!

Trije primeri. Popolnoma različni, vem. Brivec, trgovka, pisatelj-genij. A je nekaj skupnega. Ljubezen do resnice. Volja, da ob odhodu s sveta, tega ne puste takega, kot so ga našli ob prihodu nanj. Vsaj malo boljšega. Vsaj, kar od njih zavisi.

Zgledi v premislek; vprašanje pa: in jaz?

LEP SVETI VEČER,
PA BLAGOSLOVA IN USPEHA
V NOVEM LETU 1960

vsem naročnikom in soborcem vošči

KONZORCIJ „VESTNIKA“

V SLUŽBI DOMOVINE

(Nadaljevanje)

Enake izpustnice so dobili tudi ostali štirje sojetniki, od katerih sta bila dva kmalu nato kljub amnestiji ustreljena! Res osel, kdor še verjame komunistični iskrenosti!

Odšli smo. Ne morem popisati našega veselja, ko smo zopet svobodno zadihali.

Na žalost nismo dobili nikakega prevoznega sredstva, da bi se odpeljali domov. Fliser se je takoj prijavil h komunistom in pater Placid je bil zaradi tega prav zadovoljen, ker je mislil, da je situacija s tem rešena. Tako je šel obiskat tamkajšnjega župnika, jaz pa sem ga počakal na cesti. Komaj je končal svoj obisk, nas je že iskala rdeča patrola, češ da nas kliče tovariš komisar nazaj. Pater Placid je menil, da bo treba podpisati še kake nove formalnosti, meni pa se je srce znova skrčilo. Jezil sem se, zakaj nisem šel takoj na pot, da bi se po samotnih poteh odmaknil sumljivemu okolju.

Vrnili smo se na štab, kjer so nam javili sledeče: „Na žalost se je situacija spremenila. Nemci se približujejo našim mejam, prišlo je povelje, da vas do nadaljnjega še pridržimo v priporu!“

Lahko si mislite, kako nam je bilo pri srcu! Tako nagla sprememba! Vedno med življenjem in smrtjo.

Prosili smo, da bi nam vsaj dovolili spati v kakem privatnem stanovanju, da bi se nam ne zdelo, da smo robijaši. Pater Placid pa je s svojo diplomatsko znanostjo in sposobnostjo celo dosegel, da so nas vendar spustili pod pogojem, da se javimo na komandi mesta v Stični in da se tja peljemo z vlakom.

Povratek domov je bil drugačen kot odhod od doma. Novo upanje se je zasvetilo in mislili smo, da smo že rešeni vsega gorja. A kaj, ko pa se je gorje šele pričelo.

Doma sem ostal tri dni. Sicer nisem bil pod stražo kot doslej, vendar so še vedno strogo pazili name. Odšel sem k patru Placidu, da se z njim pogovorim glede bega.

Toda pater Placid o begu ni hotel ničesar slišati. Dejal je, da mu je celo rdeči „duhovnik“ Mikuž, ki se je tedaj mudil v Stični, dal častno besedo, da se mu nič hudega ne bo zgodilo. „Prosim te,“ je dejal, „stopi v našo vojsko, saj se bodo razmere kmalu izboljšale, pa se boš čez nekaj tednov lahko zopet rešil. S tem boš rešil tudi mene in kurata Kraljiča.“ Pripomniti moram, da tedaj še ničesar ni bilo slišati o kakem osnovanju Slovenskega domobranstva.

Na poti domov me ustavi rdeča patrola in me odpelje na komando.

Tam sem zvedel, da me nujno zopet kličejo v Trebnje. Odšel sem zopet v Trebnje, kjer je bil tedaj štab XV. komunistične „divizije“.

Komandant komunistične „divizije“ je bil tedaj bivši jugoslovanski aktivni poročnik Tanaskoć Rajko iz Beograda. Straža me je peljala k njemu in zopet sem se zagovarjal in dajal vse mogoče obljube. Spominjah se sledečih njegovih besed: „Ako bi znao, da moj otac ili majka nisu komunisti, ubio bim bi ja kao pseta, isto bih ja učinio s tobom, družo. Ali pošto je tražio tvoj život komandant XVIII. divizije, drug Peharček Rado, koji ti je istog spasio, ja te šaljem njemu.“

Privedli so tudi Groznika A. Zaradi njegove starosti ga niso hoteli sprejeti in so ga zopet poslali domov. Jaz pa sem v spremstvu odšel v Zdensko vas, kjer se je tedaj nahajala XVIII. komunistična divizija.

Tako so pet bivših tovarišev jetnikov razmetali na vse strani. Kakor sem slišal, so Fliserju natovorili težko „Bredo“ in ga poslali nekam na Hrvaško — a se je od tam pozneje rešil, ostale tri pa so čez nekaj dni ponovno aretirali in poslali v Kočevje med turjaške in grčariške junake. To sem zvedel šele čez mesec dni.

Težko mi je opisovati žalostne dni, ki sem jih preživel med gozdnimi tolovaji. Bili so najstrašnejši dnevi v mojem življenju, dnevi, na katere ne bom pozabil, dnevi, ki so mi dokončno pokazali in razkrili vso hinavščino in vso grdobijo zločinskega komunizma.

Javil sem se na štabu XVIII. „divizije“ v Zdenski vasi. Sprejel me je komandant Janez Hribar, bivši konjski prekupčevalec iz Blok, in me predstavil komisarju in namestnikom. Potlej me je nagovoril takole:

„Moja želja je bila, da ostaneš med živimi. Jaz sem moral jamčiti, da boš polagoma postal popolnoma naš človek. Upam, da boš upošteval moje žrtev in se temu primerno obnašal. — Kakor vem, si bil aktivni oficir, zato te bomo v začetku uporabili za šolanje našega podoficirskega kadra. Predvsem, kako se ravna z minometalcem. Šel boš od „brigade“ do „brigade“ in povsod učil moštvo.“

Seveda sem bil vesel, ko sem zvedel, da ne bom takoj za topovsko hrano. Računal sem, da bom že našel ugodno priliko za rešitev.

Najprej sem odšel v IX. „brigado“, kateri je poveljeval neki „Mile“, po rodu Srb, komisar brigade je bil Nace Majcen, znan po svojih umorih okoli Mirne peči.

Na srečo v VIII., IX. in X. „brigadi“ ni bilo nobenega domačina. Za mojo preteklost se vedeli le komandantje in komisarji, ki pa so od komandanta divizije dobili strogo povelje, da morajo o tem molčati.

Postopali so z menoj lepo, vendar se iz štaba brigade nisem smel oddaljiti. So že vedeli zakaj.

(Sledi)

Protiletalske rakete „vidijo“ toploto

J-H, Argentina

Ko je letos rdeča Kitajska zopet sprožila napade proti Quemoj-skim otokom, ki leže nedaleč od kitajske obale, a jih še vedno drže nacionalni Kitajci, so se nad temi otoki večkrat srečala tudi nasprotna lovska letala in spopadla. Rdeča Kitajska je operirala z lovci sovjetskega izvira, s tako imenovanimi MIG-17, med tem ko so imeli nacionalisti ameriške Sabre-reaktive. Nekoč so nacionalisti sporočili, da se je nad otočjem spopadlo nad 100 MIG-ov z 32 nacionalnimi Sabre-lovci in da so nacionalisti kljub premoči zbili na tla kar 14 MIG-ov, ne da bi sami imeli kako izgubo. Novica je bila tako neverjetna, da so vsi mislili, da je navadna propaganda brez resnega ozadja.

Šele mnogo kasneje je prišlo na dan, da je novica čista resnica in da so MIG-i ob tem spopadu takoj, ko so videli, kako jih Sabreji na nerazumljiv način podirajo, kljub premoči hitro zbežali nazaj na celino in se umaknili nadaljnim bojem. Nacionalni lovci so bili pri tem spopadu namreč oboroženi z novim ameriškim tajnim orožjem — raketami Sidewinder. Sidewinder je ime kači klopotači ameriškega Jugozahoda. Ta strupenjača ima med očmi in nad smrčkom jamico. Tam je pod kožo cel snop živčevja in šele nekaj let sem je znano, da služi ta jamica kači kot nekako toplotno „oko“. Čeprav kača ne vidi živali, ki jo zasleduje, njena jamica med očmi zasleduje toplotne žarke, ki jih izžareva žrtev in kača jo zato z lahkoto zasleduje in ujame.

Protiletalska raketa Sidewinder ima na konici posebne leče, ki kot nekakšen fotoaparater love mesto svetlobnih toplotne žarke. Ta „infrardeči“ detektor deluje ves čas, ko leti lovec na bojnem poletu, med tem ko je tri metre dolga raketa pritrjena pod krilom. Kakor hitro infrardeči detektor v raketi „zagleda“ toploto izhajajočo iz sovražnega letala, ali točneje iz izpušne šobe njegovega reakcijskega motorja, zagori na instrumentalni tabli v pilotovi kabini posebna luč. Pilot nato pritisne samo na zato določen gumb in Sidewinder začne greti in odleti na zasledovalni polet. Od trenutka odleta je raketa popolnoma samostojna in samostojno zasleduje sovražnega lovca kakor pes, ki je na sledi. Sidewinder ima poleg detektorja še elektronski krmilni avtomat, ki raketi spreminja smer tako, kot to vidi in zahteva njeno toplotno oko. Sidewinder leti nekako tako, kakor bi letela za vidno sledjo, če bi sovražno letalo na primer z dimom risalo v nebo črko a. Ker je seveda raketa mnogo hitrejša kot lovec, ga dohiti in se mu zaleti naravnost v izpušno šobo reaktorja, kjer — eksplodira. Zaradi odličnih uspehov so opremili Američani sedaj tudi Falcon-rakete z infrardečim detektorjem.

POGLED NA MEDNARODNI POLOZAJ

Mesec december bo mesec velikih dogodkov. Čeprav zavija takrat severno polovico zemlje oster val zimskega mraza, se bo predsednik ZDA Eisenhower podal vendarle na največje potovanje, kar ga je kdaj koli opravil predsednik Amerike. Obiskal bo glavne azijske države (razen Kitajske) in nekatere države okoli Sredozemskega morja še pred konferenco v Parizu, kjer se bo sestal na posvet zahodni zavezniški blok. Šel bo tudi v Vatikan, kjer bo imel posebno konferenco s papežem Janezom XXIII. Gotovo je, da more tako obsežno potovanje narekovati samo poseben, močan razlog. Sicer se bo potovanje zaključilo v zahodni Evropi, velja glavna pozornost vendarle tistemu delu obiskov, ki bo veljal Aziji.

Kadar je ameriški politik potoval po Aziji, so v Moskvi takoj zahrneli in začeli dolžiti ZDA, da snujejo posebno imperialistično fronto proti komunizmu. Tokrat v Moskvi takih glasov ni; še več, Eisenhower bo obiskal tudi Kabul, prestolnico Afganistana, ki je čisto na meji Sovjetske zveze. Doslej je Afganistan veljal za izrečno področje sovjetskega vpliva. In vendar se sovjetska vlada ne razburja. Obratno: Hruščev je na kongresu sovjetov vsaj pokaral, če že ne obsodil komunistično Kitajsko, ker se prepira z Indijo zaradi meje južno od Tibeta. Pozneje je Hruščev kitajsko vlado še bolj obsodil in kar ukazal, da tam na tisti meji ne sme biti več preprirov. Eisenhower bo šel še dalje in obiskal področje zahodno od sovjetske azijske meje in s tem dejansko pritrdil Hruščevu, češ da mora biti v Aziji mir, ker bo samo na ta način po vsem svetu mir.

Vojskovanje se torej oddaljuje, postaja celo zastarelo, kakor pravi to sam Hruščev. O strategiji govore samo še generali in kmalu jih nikdo več ne bo poslušal.

Med tem pa v ZDA nadaljuje s poskusi odletov v vsemirje in isto se dogaja v Rusiji. Sicer govore o tem, kako mislijo služiti znanosti in napredku človeštva, dasi oboji vedo, da bodo koristi vsega tega vidne in otipljive šele čez nekaj desetletij. Generali in politiki niso ljudje čustev in ne delajo za tisto, kar bo ljudem služilo v prihodnjih generacijah. Misliti morajo na sedanost in biti pripravljeni za vsak hip, vsak trenutek mora najti pripravljen odgovor.

Nikdo ne ve, kakšen bi mogel biti izbruh v takem trenutku in kaj je vojna tehnika novih sredstev že izdelala čisto dokončno. Generali ne vedo — toda najhuje je, da tega ne vedo niti državniki. Vedo samo to, da je tam za steno najbrž neka strašna skrivnost in gorje vsem, če jo spustijo na dan. In ta strah pred neznanim bo trajal in trajal — in živeti v strahu je še vedno bolje kot pa — skočiti v smrt že v naslednjem trenutku.

T. T., Argentina

PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV
DRUŠTVO SLOVENSКИH
V ARGENTINI

Dne 13. decembra 1959, ob pol 10 dopoldne bo na Pristavi v Moronu

IV. LETNI TABOR

DRUŠTVA SLOVENSКИH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV
V ARGENTINI

*Tabor bo združen s
spominsko proslavo padlih borcev*

Dnevni red:

I. Maša za padle borce

II. Spominska proslava:

III. Tabor (občni zbor)

Za člane in bivše borce je udeležba častna dolžnost!

Starešina:

PREGELJ BOGO, s. r.

Tajnik:

LOGAR FRANC, s. r.

V počastitev spomina našega velikega pokojnika škofa dr. Gregorija Rožmana, so se člani konzorcija našega lista zbrali dne 22. novembra 1959 k žalni seji, kjer so se spomnili velikih zaslug nepozabnega vladike in zmolili očenaš za pokoj njegove duše.

ARGENTINA

V nedeljo, 20. decembra, bomo šli vsi borci z družinami in prijatelji na celodnevni izlet na Markeževo kinto v Merlo. Res vsi iskreno vabljeni.

Pridite, da se v naravi — proč od mestnega hrupa in dnevnih —

skrbi — razvedrimo, poveselimo in prijateljsko pogovorimo.

Za sv. mašo, hrano in pijačo ter dobro voljo bo poskrbljeno.

Sv. maša bo ob 10.30.

Na svidenje!

ČLANSKO NAČELSTVO DSPB
Buenos Aires

Ustanovitelj „Vestnika“ dok svestnik Karel Škulj

List „Vestnik“ izhaja mesečno. Izdaja ga konzorcij; urejuje pa uredniški odbor slovenskih protikomunističnih borcev. — Začasna letna naročnina za nečlane znaša v Argentini 60.— pesov, v USA in Kanadi 2.5 dolarja. Za ostale dežele tej valuti primerno. — Za uredništvo: Ivan Korošec, calle 1. No. 510, Berazategui FNGR; za upravo: Danilo Havelka, Yapeyu 130, San Martín FNGM prov. Buenos Aires. — Vsa denarna nakazila sprejema uprava.

Interés General Concesión 4848

Tiska tiskarna Vilko, Castro Barros 917, Buenos Aires, Argentina